

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยคณะวิจัยได้มุ่งเน้นรูปแบบกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ทำการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมเพื่อค้นหาคุณค่าที่มีอยู่ในตัวตนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทุกฝ่าย กระตุ้นให้เกิดความกล้าที่จะแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกที่เป็นตัวตนที่แท้จริง เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกัน เข้าใจและเข้าถึงปัญหา จากความต้องการที่แท้จริง เกิดการร่วมกันระดมความคิดในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรคและร่วมกันพัฒนาเพื่อให้เกิดรูปแบบ (Model) การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง

3.1 พื้นที่ในการศึกษา

ในการวิจัยนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาโดยมุ่งศึกษาสภาวะการทำประมงพื้นบ้านและการตลาดอาหารทะเล โดยใช้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในธุรกิจอาหารทะเลที่เกิดจากการทำประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด ดังนั้นการศึกษาจึงจำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะในผู้ประกอบการธุรกิจการทำประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ทั้งนี้เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่ตั้งของทั้งสองจังหวัดมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและติดกับประเทศเพื่อนบ้านคือกัมพูชา ของภาคตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งผู้ประกอบการทำประมงพื้นบ้านเป็นอาชีพหลักส่วนใหญ่ และที่สำคัญในเขตภาคตะวันออก โดยองค์ประกอบของห่วงโซ่คุณค่าจะเริ่มตั้งแต่ ห่วงโซ่ต้นน้ำ คือ แหล่งธรรมชาติของวัตถุดิบอาหารทะเล ห่วงโซ่กลางน้ำ ได้แก่ การขนส่งรวมและการกระจายสินค้า สะพานปลา ไปจนถึงร้านที่จำหน่ายอาหารทะเล แบบสดและได้มีการแปรรูปเป็นอาหารพร้อมจำหน่ายและร้านอาหาร และห่วงโซ่ปลายน้ำ คือผู้บริโภคอาหารทะเล ทั้งผู้บริโภคที่ซื้อแบบสดและแบบปรุงสุกแล้ว

3.2 ประชากร ขนาดตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง

การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาสภาวะของการประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด และศึกษาห่วงโซ่มูลค่าอาหารทะเลเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ดังนั้นตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรทำประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด รวมไปถึงการรวมกลุ่มในรูปของกลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้าน และ/หรือสหกรณ์ประมง ซึ่งทำการเก็บตัวอย่างโดยใช้

วิธีเฉพาะเจาะจง (Purposing Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ หรือเชิงก้อนหิมะ (Snowball sampling) ตั้งแต่ต้นน้ำ คือเกษตรกรผู้ทำประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ไปจนถึงปลายน้ำ คือ ผู้บริโภคอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด โดยเริ่มต้นจากห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำ จากประมงพื้นบ้านซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้าน โดยคณะผู้วิจัยเลือกเฉพาะเจาะจงกลุ่มตัวอย่างสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้าน ดังนี้

พื้นที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่างกลุ่มประมงพื้นบ้าน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
จันทบุรี	1. กลุ่มประมงพื้นบ้าน ตำบลบางชัน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี	20
	2. กลุ่มประมงพื้นบ้านจ้าวหลาว ตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี	20
	3. กลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำกระแจะ หมู่ที่ 1 ตำบลกระแจะ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี	20
	4. กลุ่มประมงพื้นบ้านเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี	20
	5. กลุ่มประมงพื้นบ้านท่าแฉลบ หมู่ 9, 10 ตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี	20
ตราด	1. กลุ่มประมงพื้นบ้านตำบลไม้รูด จังหวัดตราด	20
	2. กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านโน ตำบลหนองคันทรัง อำเภอเมือง จังหวัดตราด	20
	3. กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านท้ายเขา หมู่ 1 ตำบลน้ำเชี่ยว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด	20
	4. กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านหัวถนน หมู่ 3 ตำบลน้ำเชี่ยว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด	20
	5. กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านแหลมโป๊ะ หมู่ 1 ตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด	20
รวมกลุ่มตัวอย่าง		200

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3.3 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

3.3.1 การเก็บข้อมูลจากห่วงโซ่ต้นน้ำ

การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง นั้นใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากตัวอย่างโดยมีรูปแบบการเก็บข้อมูลของการดำเนินงานของเกษตรกรผู้ทำประมงพื้นบ้านที่เป็นสมาชิกกลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเลือกเทคนิคที่ใช้ในการเก็บข้อมูลปฐมภูมิคือ

- การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยใช้เทคนิคนี้ในการสำรวจรูปแบบการดำเนินงานเบื้องต้น ของการทำประมงพื้นบ้านเชิงการค้า ในประเด็นการบริหารจัดการการเก็บเกี่ยว การขนส่ง การกระจายสินค้า การตลาด และการขายจำหน่ายอาหารทะเลให้แก่ผู้บริโภคทั้งในรูปแบบอาหารทะเลสดและการแปรรูป และร้านอาหารที่จำหน่ายเมนูอาหารทะเล ทั้งนี้การสังเกตจะทำให้ทราบถึงข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการระบุกิจกรรมที่สำคัญที่มีคุณค่าเพิ่ม กิจกรรมที่ไม่มีคุณค่าเพิ่ม และกิจกรรมที่จำเป็นแต่ไม่มีคุณค่าเพิ่ม โดยการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และจดบันทึก นอกจากนี้ข้อมูลบางส่วนจะถูกนำไปใช้สำหรับการตั้งคำถามในเครื่องมือวิจัยต่อไป

- การศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยจะป้อนคำถามตามแนวคำถามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informant) ภายใต้บรรยายการของกรณีปฏิบัติสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญและผู้วิจัย

- การศึกษาโดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนักวิจัยจะป้อนคำถามให้แก่ที่ประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้เชิญมา เพื่อให้ที่ประชุมได้ร่วมกันให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายในประเด็นสำคัญที่นักวิจัยได้ป้อนเข้าสู่ที่ประชุม

- การศึกษาโดยวิธีการสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการเข้าไปสังเกตการณ์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพประมงของครอบครัวที่อยู่ในชุมชน เช่น การประชุม การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและสมบูรณ์สนับสนุนการเก็บรวบรวมใน 2 วิธีแรก ซึ่งการเข้าไปร่วมสังเกตการณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยจะขออนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม

- การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจะดำเนินสัมภาษณ์จากตัวอย่างที่ศึกษาแบบเจาะจง (Purposing sampling) ร่วมกับการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ หรือเชิงก้อนหิมะ (Snowball sampling) โดยที่จะได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญขึ้นมาก่อนจากลงพื้นที่สังเกตในเบื้องต้น และเป็นข้อคำถามในประเด็นการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจดบันทึกและอัดเสียง

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การทำประมงพื้นบ้านและสถานการณ์การทำประมงในประเทศไทย ในเขตภาคตะวันออก รวมถึงทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับโซ่คุณค่าที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์

รายงานการวิจัย บทความ และ Website ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถิติการประมง กรมวิชาการประมง เป็นต้น

3.3.2 ขั้นตอนการเก็บข้อมูลจากห่วงโซ่ต้นน้ำและกลางน้ำ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็น สถานการณ์การค้าและการทำประมงพื้นบ้านของไทยและของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ส่วนที่ 2 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ทำการประมงพื้นบ้าน กลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้าน ผู้รวบรวมผลผลิตและกระจายสินค้า อาหารทะเล ในเขตจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด เขตภาคตะวันออก สะพานปลาและร้านขายอาหารทะเล ตลาดค้าส่ง ตลาดค้าปลีกทั้งในรูปแบบ จำหน่ายสดและแปรรูปสินค้า รวมทั้งแปรรูปเป็นอาหาร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดสำหรับเกษตรกรทำการประมงพื้นบ้าน และผู้รวบรวมอาหารทะเล โดยแบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นมาจากพื้นฐานแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าของ Porter ประกอบไปด้วยข้อคำถาม 9 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยว การประมงพื้นบ้าน โลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound logistics) การดำเนินงาน (Operations) โลจิสติกส์ขาออก (Outbound logistics) การตลาดและการขาย (Marketing and sales) การบริการ (Service) กิจกรรมสนับสนุน (Support activities) และการวิเคราะห์ SWOT ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรค

3.3.3 ด้านผู้บริโภค

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการศึกษาค้นคว้าความต้องการอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ครั้งนี้จะทำการศึกษาลงถึงห่วงโซ่คุณค่า กลางน้ำและปลายน้ำของธุรกิจอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด โดยในการศึกษานี้จะเป็นการศึกษาจากกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความต้องการอาหารทะเล เพื่อให้ทราบถึงกลุ่มลูกค้าหลักของธุรกิจอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอาหารทะเลของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด สำหรับกลุ่มตัวอย่าง คือ ตลาดสดค้าส่งและค้าปลีกอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ตลาดค้าปลีกอาหารทะเลที่ผ่านการแปรรูปและการปรุงอาหาร และร้านอาหารที่มีการจำหน่ายเมนูอาหารทะเล โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวนทั้งสิ้น 20 ราย ในแต่ละจังหวัด และผู้บริโภคที่บริโภคอาหารทะเล จำนวน 100 ราย ในแต่ละจังหวัด ส่วนขั้นตอนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษานี้ เป็นแบบสัมภาษณ์โดยได้กำหนดประเด็นของคำถามในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 8 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลพื้นฐานต่อการตัดสินใจในการบริโภคปัจจัยนำเข้า (Inbound logistics) การผลิต (Operations) การส่งมอบแก่ลูกค้า (Outbound logistics) การตลาดและการขาย (Marketing and sales) การบริการ (Service) และการวิเคราะห์ SWOT ได้แก่จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค

3.4 การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ดังนี้

3.4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีการศึกษาห่วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเองและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ศึกษาแนวคิด จากการประชุมเสวนากับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการทำประมงด้านการค้า และด้านการท่องเที่ยว กับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาห้วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง ได้แก่ สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด การท่องเที่ยวจังหวัด ประชาชนและผู้นำชุมชน และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือการทำวิจัยในการให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงตามแผนงานโครงการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามสัมภาษณ์การศึกษาห้วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

1. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย

1.1 คณะผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามสัมภาษณ์การศึกษาห้วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีการศึกษาห้วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเองและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์

3) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตเนื้อหา โดยใช้คำที่กะทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นประโยคความเดียว ไม่ใช่ประโยคปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ หรือคำถามที่เป็นการชี้แนะให้ผู้ตอบตอบหรือปฏิเสธ พร้อมทั้งตรวจสอบการพิมพ์และการเรียงลำดับข้อความ

4) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 4 ท่าน ประกอบด้วย
 ผศ.ธงชัย ศรีเบญจโชติ อาจารย์ประจำหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
 ผศ.วัชรินทร์ อรรถศรีวรร อาจารย์ประจำหลักสูตรการบัญชี
 ผศ.พิสิฐ ชัยสุวรรณถาวร อาจารย์ประจำหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
 ดร.นิพนธ์ วุฒิชัย อาจารย์ประจำหลักสูตรการเงินและการธนาคาร
 เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) ว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้หรือไม่ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาสภาวะของการทำประมงพื้นบ้านและตลาดสินค้าประมงในจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.1) การสำรวจ การสำรวจพื้นที่วิจัย คณะผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการวิจัย

1.2) ระดมความคิดเห็น ผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยการจัดสนทนากลุ่มทั้งกลุ่ม ชาวประมงและกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากการทำประมงพื้นบ้าน ทั้งนี้ข้อมูลที่สนทนาจะประกอบด้วย ระบบในห่วงโซ่อุปทาน เริ่มตั้งแต่ สมาชิกชุมชนชาวประมง – ผู้แปรรูป – ผู้ค้าส่ง – ผู้ค้าปลีก – ผู้ซื้อปลายทาง นอกจากนี้ได้เชิญหน่วยงานจากภาครัฐในแต่ละท้องถิ่นมาร่วมระดมความคิดเห็นประกอบแนวทางการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน และการกำหนดแนวทางการยกระดับของห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจการค้าประมงในจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด

1.3) การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า โดยทำการสังเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานในการทำประมงพื้นบ้าน และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากการทำประมง จากการระดมความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในห่วงโซ่อุปทานและแนวทางในการพัฒนาอาชีพในการทำประมงพื้นบ้าน

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1) คณะผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามแบบเป็นโครงสร้างแล้วทำการสัมภาษณ์และทำการบันทึกสัดส่วนตัวเลขเพื่อประกอบการจัดทำห่วงโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์ประมงพื้นบ้านและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมาชิกชุมชนประมงพื้นบ้าน ในประเด็นคำถามด้านข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวการประมงพื้นบ้าน โลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound logistics) การดำเนินงาน (Operations) โลจิสติกส์ขาออก (Outbound logistics) การตลาดและการขาย (Marketing and sales) การบริการ (Service) กิจกรรมสนับสนุน (Support activities)

2.2) นำข้อมูลที่ได้มาแปลค่าและวิเคราะห์ผลหาสัดส่วนมูลค่าการผลิต มูลค่าการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และมูลค่าการจัดจำหน่าย

3.2.2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าและปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของห่วงโซ่ของสินค้าประมงพื้นบ้านในจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการสังเกต โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์จากตัวอย่างจากเกษตรกรผู้ทำการประมงพื้นบ้าน กลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้าน ผู้รวบรวมผลผลิตและกระจายสินค้า อาหารทะเล ในเขตจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด เขตภาคตะวันออก สะพานปลาและร้านขายอาหารทะเล ตลาดค้าส่ง ตลาดค้าปลีกทั้งในรูปแบบจำหน่ายสดและแปรรูปสินค้า รวมทั้งแปรรูปเป็นอาหาร ที่เป็นประเด็นคำถามด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลพื้นฐานต่อการตัดสินใจในการบริโภค ปัจจัยนำเข้า (Inbound Logistics) การผลิต (Operations) การส่งมอบแก่ลูกค้า (Outbound Logistics) การตลาดและการขาย (Marketing and Sales) การบริการ (Service)

2) การวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ซื้อปลา สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3.3 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้และนำเสนอแนวทางการยกระดับของห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจการค้าประมงพื้นบ้านในจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด

จะเป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากกระบวนการที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1-2 มาสังเคราะห์และระดมความคิดเห็นจากการประชุมนำเสนอผลการศึกษานี้จากนั้นจะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1) การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT) เป็นการวิเคราะห์สภาพของชุมชนประมงพื้นบ้านของธุรกิจการค้าประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลิตภัณฑ์ประมง ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการแนวทางการยกระดับของห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจการค้าประมงในจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราดต่อไป

2) การวิเคราะห์กลยุทธ์แนวทางการยกระดับของห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจการค้าประมง และการจัดการเชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลกาดำเนินงานโดยนำข้อพิจารณาจาก SWOT Analysis และพิจารณาการใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม โดยประยุกต์กลยุทธ์เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขัน

3.3.4 การศึกษาพฤติกรรมความต้องการอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ที่จะนำระบบสารสนเทศไปใช้ออกแบบร่วมกับวัตถุประสงค์ 1 – 3 ในการสร้างแนวทางการยกระดับห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจการค้าประมงพื้นบ้าน โดย

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการสัมภาษณ์ โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ในด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลพื้นฐานต่อการตัดสินใจในการบริโภค ปัจจัยนำเข้า (Inbound logistics) การผลิต (Operations) การส่งมอบแก่ลูกค้า (Outbound logistics) การตลาดและการขาย (Marketing and sales) การบริการ (Service)

2) การวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ซื้อผลผลิตจากประมงพื้นบ้านจากผู้บริโภค ร้านอาหาร พ่อค้าส่ง พ่อค้า/แม่ค้าในตลาดสดและโฮมสเตย์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6 การตรวจสอบข้อมูล

3.6.1 ตรวจสอบข้อมูล โดยใช้วิธีแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ข้อมูลวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสมบูรณ์เพียงพอ ซึ่งประกอบด้วย การตรวจสอบด้านข้อมูล การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการทบทวนข้อมูล ดังนี้

1) การตรวจสอบด้านข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน โดยใช้คำถามชุดเดียวกันหลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

2) การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

3) การทบทวนข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากที่สุด การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากเจ้าของผู้ซึ่งให้ข้อมูล ผู้วิจัยยืนยันความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) ของข้อมูล ด้วยการให้บุคคลที่อยู่ในปรากฏการณ์ที่ศึกษาตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดให้เจ้าของข้อมูลได้อ่านและตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งทักท้วงแก้ไข ให้ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติม และยอมรับข้อมูลที่นำเสนอขึ้นทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวจะใช้ส่วนที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เรียบเรียง วิเคราะห์และตีความแล้ว

3.6.2 สรุปข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อภิปรายผลข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปรวบยอดและข้อเสนอแนะต่อไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี